

РЕШЕНИЕ

№ 7727

гр. София, 20.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 68 състав,
в публично заседание на 08.12.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вяра Русева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **12085** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във вр. с чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорност на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба, подадена от [фирма] срещу РИОСВ-С. с която е предявен иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 3000 лв., изразяващи се в заплатени разноски за адвокатско възнаграждение, във връзка с обжалване на Наказателно постановление № 76 от 23.11.2016 г., издадено от директор на РИОСВ С., отменено с влязло в законна сила на 18.05.2018г съдебно решение от 11.01.2018 г. на Софийския районен съд, 109 състав по нахд 21653 /2016 г. Претендира разноски.

В дадения от съда срок е постъпил писмен отговор от ответника. Излага доводи за недопустимост, евентуално за неоснователност на исковата претенция. Сочи, че липсвали доказателства, че претендирания адвокатски хонорар е заплатен действително, респ. ако бъде доказано това, прави възражение за прекомерността му. Твърди наличие на влязло в сила определение с което е оставена без разглеждане идентична ИМ, което също било основание за недопустимост на исковата претенция.

Представителят на СГП дава заключение за основателност на исковата претенция до доказания размер.

Административен съд-София град, след като обсъди релеванните с

исквата молба основания, доводите на страните, прецени събраните по делото относими доказателства по реда на чл.235 от ГПК, вр.чл.144 от АПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

По възражението за недопустимост на исквата претенция съдът се е произнесъл с определението от 17.08.2021г.

С влязло в законна сила на 18.05.2018г съдебно решение от 11.01.2018 г. на Софийския районен съд,109 състав по нахд 21653 /2016 г. е отменено Наказателно постановление № 76 от 23.11.2016 г., издадено от директор на РИОСВ С. с което на ищеца е наложена имуществена санкция в размер на 10 000 лв. за нарушение на чл. 7 ал.1 от ЗУО.

За да организира защитата си по обжалване на НП, ищецът Прогрес АД е упълномощил на 29.03.2017г адв. Г. С., като е сключил с него на 18.05.2017г договор за правна защита и съдействие № 824174, видно от който е заплатил за защита сумата от 2000 лв. /Графата „платена сума“ /. Неоснователни са доводите на процесуалния представител на ответника, че договорът за правна защита и съдействие е от 2012г. Това е така , тъй като в него е вписан номера и годината на ахд 21653/2016г на СРС, поради което няма как при вписана година на делото 2016, договорът да е от предходна такава 2012г

За организиране защитата си пред АССГ по повод обжалване съдебното решение на СРС, ищецът е упълномощил на 20.04.2018г отново адв. С., сключил е с него договор за правна защита и съдействие от 20.04.2018г с като е заплатил възнаграждение в размер на 1000 лв. /графата „Платена сума“/.

Искът е допустим като предявен от страна, която има правен интерес и срещу ответник, който е пасивно легитимиран по него- РИОСВ-С. /ЮЛ по см на чл. 2 ал. 2 от Правилник за устройство и дейността на РИОСВ/, тоест срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт се твърди, че са причинени вредите. /чл.205 АПК/.

В конкретната хипотеза, за да се ангажира отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ следва да са налице кумулативно всички елементи от фактическия състав, а именно: претърпяна вреда – имуществена; незаконосъобразен акт на орган, респ. длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност; вредата да е настъпила в резултат на административна дейност, т. е. от незаконосъобразен акт на длъжностните лица при или по повод изпълнение на административна дейност; причинна връзка - пряка и непосредствена такава между незаконосъобразния акт с вредоносния резултат от административна дейност.

Преди всичко, следва да се отбележи, че ЗОДОВ е приложим за вреди от отменени наказателни постановления, тъй като нормата на чл. 1 от закона не поставя изисквания какъв да е отменения акт, стига той да е незаконосъобразен, да е акт на държавен или общински орган и да е резултат от административна дейност. Налагането на административни наказания от органите на администрацията за извършени административни нарушения е санкционираща управленска дейност, израз на държавната наказателна репресия. Тя непротиворечиво се определя като форма на административна (изпълнителна) дейност както въз основа на властническия метод на правно регулиране, прилаган от административнонаказващите органи, така и с оглед административната правосубектност на последните. Независимо, че наказателното постановление не е административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК, определящо обстоятелство за правното основание на иска за обезщетение за вреди от

незаконосъобразните наказателни постановления като такъв по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е, че той е издаден от административен орган, представлява властнически акт на органите на администрацията, въпреки че поражда наказателно правни последици. Неговото издаване е резултат от изпълнение на нормативно възложени задължения, от упражняване на административна правосубектност, което по своето съдържание представлява изпълнение на административна дейност. /ТР от 19.05.2015г по т.д.2/ 2014г./ Административната дейност е изпълнителна дейност и наред със съдебната и законодателната дейности, е основна проява на държавната власт. Дейността по налагане на административните наказания, свързана с издаване на наказателно постановление, както и извършените в нейните рамки действия или бездействия, се отличава от правозащитната дейност, вредите от която подлежат на обезщетение по реда на чл. 2 от ЗОДОВ, именно по упражнената от административните органи в този конкретен случай изпълнителна /административна/ функция в рамките на държавната власт. Административният характер на дейността по издаване на наказателните постановления, както и на действията или бездействията по налагане на административните наказания, при или по повод на която са причинени вреди на гражданите или юридическите лица, определя правното основание на иска за вреди от незаконосъобразните наказателни постановления, действия или бездействия като такова по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. В този смисъл РЕШЕНИЕ № 6292 ОТ 01.06.2015 Г. ПО АДМ. Д. № 7294/2014 Г., III ОТД. НА ВАС, РЕШЕНИЕ № 6620 ОТ 04.06.2015 Г. ПО АДМ. Д. № 9199/2014 Г., III ОТД. НА ВАС и др. В случая НП е отменено с влязло в сила съдебно решение. Мотивите на съда за отмяна на наказателното постановление, не са въздигнати като юридически факти, обуславящи основателност на претенцията за обезвреда. Необходимо и достатъчно условие е отменено НП с влязло в сила съдебно решение. Наличието на подобно съдебно решение обвързва съда, разглеждащ иска по ЗОДОВ, като основанията за отмяна на НП като незаконосъобразно за ирелевантни в настоящото производство. Следва да се подчертае, че основанията за отмяна на НП, било по същество или като процедурно нарушение е без значение за основателността на иска по ЗОДОВ. Определящото е претърпени вреди в резултат, отменено НП.

Следователно налице е първата предпоставка за реализиране на отговорността по ЗОДОВ: отменен по съответния ред акт, приравнен на административен акт.

Налице са и останалите предпоставки – причинени на ищеца имуществени вреди и причинно следствена връзка между претърпените вреди и отмененото наказателно постановление. Настоящият съдебен състав възприема тезата на ищеца, че са му причинени имуществени вреди, изразяващи се в разноси за процесуално представителство от адвокат, направени при обжалване на незаконосъобразен акт на администрацията. Според Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2017 г. по тълкувателно дело № 2 от 2016 г. на ОСС от I и II колегия на ВАС при предявени пред административните съдилища искове по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за имуществени вреди от незаконосъобразни наказателни постановления изплатените адвокатски възнаграждения в производството по обжалването и отмяната им представляват пряка и непосредствена последица по смисъла на чл. 4 от този закон. Както се посочи по-горе, ищецът е заплатил на адв. Г. С. адвокатско възнаграждение в размер 2000 лв. за защита пред СРС и 1000 лв. по повод касационното обжалване пред АССГ. Договорът за правна защита и съдействие служи като разписка за платената сума и установява по безспорен начин твърдяното в исковата молба плащане във връзка с

процесното административно наказателно дело, образувано по жалба против НП. Ето защо, и противно на доводите на ответника, съдът приема, че е доказано заплащане на адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство, отразено в приложените договори от 18.05.2017г и от 20.04.2018г в размер общо на 3 000 лв.

Договорът за правна защита и съдействие, сключен между адвокат и страна по делото, е с характер на договор за поръчка по смисъла на чл. 280 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/. С т. 1 от решението по т. д. № 6/2012 г. на ВКС е тълкувана хипотезата на наличен между страната и надлежно упълномощен адвокат писмен договор за правна защита и съдействие, в който размерът на адвокатското възнаграждение и начинът на плащане са договорени, като при плащане в брой приложеният към делото писмен договор има характер на разписка. Налице са безспорни писмени доказателства за осъществено процесуално представителство и заплатено адвокатско възнаграждение в размер общо на 3000 лв., с ясно посочено основание и размер. Това плащане се намира в пряка и непосредствена връзка с горесцитираното НП, отменено по съдебен ред, поради което същото се явява вреда, по смисъла на чл. 1 от ЗОДОВ, която следва да се репарира по настоящия исков ред, т.к. липсва към релевантния период специален такъв в ЗАНН или друг процесуален закон, касаещ административно наказателните производства. Приложените договори за правна защита и съдействие от 18.05.2017г. и от 20.04.2018г които служат като разписка за платената сума в размер общо на 3000 лв. с конкретно посочено основание доказват плащане на адвокатското възнаграждение.

Във връзка с направеното от ответната страна възражение, че няма доказателства за това, че претендираната сума като обезщетение е действително заплатена следва да се посочи също, че според чл. 25, ал. 1 от ЗАдв. адвокатът представлява своя клиент въз основа на писмено пълномощно. Според чл. 36, ал. 1 от същия нормативен акт адвокатът има право на възнаграждение за положения от него труд. Размерът на възнаграждението за всеки отделен случай на представителство и правна помощ се определя посредством договор. Нито ЗАдв, нито друг нормативен акт изискват този договор да бъде в писмена форма, за да бъде действителен /да породи целените с него права и задължения/. Принципната дължимост на това възнаграждение е законово регламентирана. В тази насока са напр.: Определение № 7892 от 29.06.2016 г. на ВАС по адм. д. № 6617/2016 г., II о.; Определение № 163 от 13.06.2016 г. на ВКС по ч. гр. д. № 2266/2016 г., I г. о., ГК /" не установява изискване за писмена форма за действителност на договора за адвокатска услуга ..."/; Определение № 236 от 16.05.2016 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1714/2016 г., IV г. о., ГК /"...съгласно ТР № 6/6.11.2013 г. на ОСГТК на ВКС, писмената форма не е за действителност, а за доказване, поради което липсва пречка в случая договорът да е сключен устно, като изпълнението му - валидно извършеното плащане на сумата да се установи с друг документ , напр. с платежното нареждане и фактура"/; Определение № 731 от 9.10.2014 г. на ВКС по ч. гр. д. № 5256/2014 г., III г. о., ГК /"При договорът за правна помощ писмената форма не е такава за действителност, нито липсата на писмен договор между адвокат и клиент препятства упражняване на правото по чл. 36, ал. 2 от ЗА..." и др. Дори и да не е уговорено възнаграждение, то на основание чл. 36, ал. 3 от ЗАдв. при липса на договор, по искане на адвоката, адвокатът от Европейския съюз или клиента, адвокатският съвет определя възнаграждение съгласно наредбата на Висшия адвокатски съвет. В случая обаче, очевидно е налице

както изрична договорка, така и изпълнение посредством така направеното плащане в брой по силата на договорите, служещи като разписка. С т. 1 от решението по т. д. № 6/2012 г. на ВКС е тълкувана хипотезата на наличен между страната и надлежно упълномощен адвокат писмен договор за правна защита и съдействие, в който размерът на адвокатското възнаграждение и начинът на плащане са договорени, като при плащане в брой приложеният към делото писмен договор има характер на разписка.

Сумата в размер общо на 3000 лв. е постъпила по сметка на адвоката, осъществил процесуално представителство по административно наказателното дело, образувано по жалба против НП и пред касационната инстанция.

Това плащане, след като е предизвикало имуществено разместване в отрицателна посока за ищеца, представлява имуществена вреда за него. В производството по разглеждане на жалби срещу наказателни постановления по реда на чл.59 и сл. от ЗАНН, при субсидиарно прилагане на НПК, когато наказателното постановление е отменено, не се присъждат разноски в полза на нарушителя, както когато подсъдимият бъде оправдан в наказателното производство, не се присъждат разноски срещу държавата. След като към релевантния период липсва процесуална възможност да се упражни претенцията за разноски в административно-наказателното производство от лицето, санкционирано неоправдано с административно наказание /в този смисъл ТР № 2/ 03.06.2009г. на ОСК на ВАС/, се налага извод, че направените от него разноски за правна помощ в хода на това производство, приключило с отмяна на наказателното постановление, представляват имуществена вреда, която не му е възстановена в рамките на това производство.

Съгласно ТР №1 от 15.03.2017 г. на ВАС заплатеното възнаграждение по договор за правна защита и съдействие по издаденото срещу ищеца наказателно постановление е вреда, която е в пряка причинна връзка от неговото издаване. Това, че заплатеното възнаграждение почива на договорно основание /чл.40, ал.2 от ЗА/ не разкъсва пряката причинна връзка. Договорът има за единствено свое фактическо основание обжалване на посоченото по-горе наказателно постановление. Ангажирането на адвокат за правна защита при обжалване пред съда на наказателно постановление е израз на нормалната грижа на санкционираното лице за собствените му права и законни интереси, които то счита за накърнени, а възнаграждението за този адвокат е императивно дължимо на основание чл.36 от Закона за адвокатурата, като същото следва да се уговори именно с договор. След като ищецът има право на адвокатска защита при оспорването на издадено срещу него наказателно постановление и същевременно дължи възнаграждение за нея, което следва да се уговори в договор, както и след като е платил дължимото, то той е разходвал средствата именно за да се защити по надлежния ред срещу незаконосъобразното наказателно постановление. Ако не беше издадено НП, което той счита за незаконосъобразно, нямаше да съществува и съдебното му оспорване, в рамките на което оспорване пред съд лицето може да упражни както намери за необходимо и ефективно правото си на защита, включително като натовари адвокат, на когото дължи възнаграждение. В този смисъл, самото наказателно постановление е необходимо условие за съществуване на договора за правна защита. В тази строго каузална връзка следва да се отчита, че заплатеното адвокатско възнаграждение е в пряка и непосредствена връзка именно и само с делото, по което е оспорено процесното наказателно постановление. Ето защо, няма как връзката между

заплатения хонорар на адвоката за защита по това дело и отмененото като незаконосъобразно наказателно постановление в това същото дело, да не е причинно-следствена. Въпреки незадължителността на осъществяваната защита по ЗАНН, платените средства за нея подлежат на възстановяване, защото правото на защита, включващо и адвокатска такава, е основно право, конституционно гарантирано - чл.56 от Конституцията на РБ, което не може да се ограничава по никакъв начин, включително и под заплахата за невъзстановяване на заплатения адвокатски хонорар, въпреки успешен изход на делото за оспорвания, ползвал същата.

В заключение, доказани са всички елементи на фактическия състав на предявения иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за ангажиране отговорността на ответника за обезщетяване на претърпените от ищеца имуществени вреди.

В хода на съдебното производство, ответникът в отговора прави искане обезщетението да се определи съразмерно на извършената от адвоката правна помощ. По отношение на това искане състава намира следното:

Адвокатското възнаграждение, което ищецът е заплатил в производството по обжалване на незаконосъобразното наказателно постановление издадено от ответника се явява причинена вреда поради издадения незаконосъобразен акт. За частично основателно се приема възражението на ответника по делото, чийто съображения се преценяват като такива за прекомерност. Действително предявяването на иски по чл. 1 от ЗОДОВ не трябва да се превръща в средство за неоснователно обогатяване на ищеца. Към релевантния период в производството по обжалване на наказателно постановление не е предвидена възможност на страните да претендират направените разноски, както и да правят възражения за прекомерност на заплатения адвокатски хонорар. Както е посочено в Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2017 г. по тълкувателно дело № 2/2016 г. на ВАС, възражението по чл. 78, ал. 5 от ГПК за прекомерност на платения адвокатски хонорар при несъответствие с действителната фактическа и правна сложност на делото и възможността на съда да го намали до минималния такъв, определен от наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, е една от възможностите на страната, в случая държавата, да защити правата си и да не позволи на другата страна да бъде присъден хонорар, несъответстващ на критериите на този член от закона.

Делата за обезщетения по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ са иски производствени, те се развиват по правилата на ГПК, доколкото материята не е уредена от АПК, и в тях страните могат да представят всички относими доказателства в подкрепа на твърденията си, да навеждат всякакви доводи в тяхна защита, да правят възражения и да се защитават с всички допустими от закона средства. И. на обезщетението от неправомерно увреждане не е и не може да се превърне в средство за неоснователно обогатяване, поради което и спазвайки принципа на справедливостта и съразмерността, следва да присъди само и единствено такъв размер на обезщетение, който да отговаря на критериите на чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, т.е. да е "обоснован и

справедлив", т.е. да е съразмерен на извършената правна защита и съдействие, и да обезщети страната за действително понесените от нея вреди от причиненото и от държавния орган непозволено увреждане, без да накърнява или да облагодетелства интересите, на която и да е от страните в производството. Разноските, които не представляват необходим и разумен разход за адвокатска защита, от която субектът се нуждае, за да защити ефективно и пълно засегнатите от незаконна административна дейност свои права и интереси, не могат да се характеризират като причинена имуществена вреда по смисъла на чл. 4 от ЗОДОВ (Решение № 5174 от 25.04.2017 г. на ВАС по адм. д. № 3948/2016 г., III о.).

В случая размерът на заплатения адвокатски хонорар не е изчислен на база чл. 18, ал. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения в който е посочено, че възнаграждения по административнонаказателни дела за една инстанция ако административното наказание е под формата на глоба, имуществена санкция и/или е наложено имуществено обезщетение, възнаграждението се определя по правилата на чл. 7, ал. 2 върху стойността на санкцията, съответно обезщетението. Делото пред СРС е от административно наказателен характер. Наложена имуществена санкция е в размер на 10 000 лв. Следователно и по арг. от чл.7, ал.2 т.3 във връзка с чл.18, ал.2 от Наредбата, минималното възнаграждение е в размер на 830 лв. за една инстанция. Пред СРС са проведени общо пет съдебни заседания на които адв.С. се е явявал лично, при даден ход на делото е изразявал становище и е правил доказателствени искания. При това положение заплатения за пред СРС адв.хонорар в размер на 2000 лв. не е прекомерен. Пред АССГ по повод касационното обжалване, ищецът не се е възползвал от правото си да подаде отговор по касационната жалба. Същият е бил представляван в единственото проведеното с.з. от адв. С.. При тези обстоятелства се налага извод, че са налице предвидените в чл. 78, ал. 5 от ГПК предпоставки за частично намаляване на разноските, направени от настоящия ищец пред касационната инстанция до минималния размер, предвиден в Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а именно в размер на 830 лв., и приведено в съответствие с чл. 18, ал. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения във връзка с чл.7, ал.2 т.3. Следователно общо дължимата сума е в размер на 2 830 лв. като искането на ищеца за разликата над 2 830 лв. до 3000лв. следва да бъде отхвърлено като неоснователно.

Въз основа на изложеното съдът приема, че предявената претенция за имуществени вреди е основателна за сумата от 2 830 лв., представлява обезщетение, съответстващо на критериите на чл. 36, ал. 2 от ЗАДв. - "справедлив и обоснован размер" и е обезщетение за причинените на ищеца имуществени вреди изразяващи се в платено адвокатско възнаграждение по нахд във връзка с обжалване процесното НП.

При тази установеност на фактите, съдът прави извод за осъществен фактическия състав на отговорността по чл. 203 АПК, във връзка с чл. 1 ЗОДОВ, като приема, че е налице незаконосъобразен акт, реално увреждане на ищеца и пряка причинна връзка между увреждането и акта;

Относно разноските: Ищецът претендира разноски. Съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

С оглед изхода на делото на ищеца, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ следва да бъдат присъдени разходи в размер на 25 лв. държавна такса които с оглед посочената разпоредба се дължат на ищеца в пълен размер дори и при частично уважаване на исковата претенция.

По делото е представен договор за правна защита и съдействие от 21.01.2021г. , служещ като разписка за платена сума в размер на 300 лв. При това положение посочената в представения списък с разноски сума за адвокатско възнаграждение в размер на 800 лв. е доказана само до 300 лв. В тази връзка неоснователно е възражението на ответника за прекомерност на заплатения адв хонорар, тъй като сумата от 300 лв. е под минимално установения в чл.8 ал.1 т.2 от Наредбата № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. С оглед уважената част от иска дължимото от ответника адвокатско възнаграждение е в размер на 283 лв.

На ищеца са дължими разноски общо в размер на 308 лв.включващи държавна такса и адвокатско възнаграждение съобразно уважената част от исковата претенция.

Ответникът не претендира присъждане на разноски.

Предвид изложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/ С. да заплати на [фирма] на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, сума в размер на 2 830 лв., представляваща обезщетение за претърпени *имуществени вреди*, изразяващи се в заплатени разноски за адвокатско възнаграждение, във връзка с обжалване на Наказателно постановление № 76 от 23.11.2016 г., издадено от директор на РИОСВ С., отменено с влязло в законна сила на 18.05.2018г съдебно решение от 11.01.2018 г. на Софийския районен съд,109 състав по нахд 21653 /2016 г. като ОТХВЪРЛЯ иска за сумата над 2 830 лева до пълния предявен размер от 3000 лева.

ОСЪЖДА на основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ, Регионална инспекция

по околната среда и водите /РИОСВ/ С. да заплати на [фирма] сумата от 308 лв. разноси по делото.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаване на съобщението от страните.

СЪДИЯ: